

JÓZEF STALIN

MATERIAŁY DO OBCHODU SIEDEMDZIESIĄTEJ ROCZNICY URODZIN

MINISTERSTWO OŚWIATY

NAKŁADEM INST. WYD. „NASZA KSIĘGARNIA”

JÓZEF STALIN

MATERIAŁY DO OBCHODU
SIEDEMDZIESIĄTEJ
ROZNIICY URODZIN

MINISTERSTWO OŚWIATY

JÓZEF STALIN

MATERIAŁY DO OBCHODU
SIEDEMDZIESIĄTEJ
ROCZNICY URODZIN

NASZA KSIĘGARNIA
WARSZAWA
1949

CM314713

Nakład 100 000 egzemplarzy. Objętość 3 ark.
Papier druk. sat. kł, Vii 70 g rola 70 cm
Rękopis otrzymano dnia 23 listopada 1949 r.
Druk ukończono w listopadzie 1949 roku.

B-83388

Zakł. Graf. „Nasza Księgarnia “ w Warszawie.
Zam. 748.

Wpisano do Księgi Akcesji

Akc. D1 nr 157 /2011/ CM

Biblioteka

S P I S T R E Ś C I

OKÓLNIAK MINISTERSTWA OŚWIATY	7
POGADANKA O JÓZEFIE STALINIE	9
DLA DZIECI DO LAT 12	
JÓZEF STALIN	17
POGADANKA DLA MŁODZIEŻY STARSZEJ	
WIECZORNICA KU CZCI JÓZEFA STALINA W SIEDEMDZIESIĄTĄ ROCZNICĘ URODZIN	27
UWAGI TECHNICZNE	40
BIBLIOGRAFIA	40
NUTY DO PIEŚNI ZAMIFSZCZONYCH W TEKŚCIE	41

Sprawa: Obchód 70-lecia
urodzin Józefa Stalina.

W roku bieżącym dnia 21 grudnia przypada siedemdziesięciolecie urodzin Józefa Stalina. W dniu tym wielomilionowe rzesze ludzi pracy na całym świecie złożą hołd największemu człowiekowi naszej epoki.

Młodzież szkolna powinna również uświadomić sobie w pełni wielką rolę Józefa Stalina i jego historyczne zasługi jako genialnego myśliciela i niezłomnego rewolucjonisty, walczącego z wyzyskiem społecznym i uciskiem narodowym, wielkiego budowniczego socjalizmu, organizatora zwycięstwa nad hitleryzmem, wielkiego przyjaciela Polski, naczelnego wodza światowego obozu pokoju, demokracji i postępu.

Imię Stalina na wieki jest związane z wielkim dziełem wyzwolenia Polski z niewoli hitlerowskiej i z oparciem silnej, kwitnącej, niepodległej Polski o przyjaźń z narodami Związku Radzieckiego i o granicę pokoju na Odrze i Nysie. Znajomość roli Józefa Stalina w dziejach naszego narodu i ludzkości powinna stać się powszechną wśród młodzieży szkolnej.

W związku z tym Ministerstwo poleca, co następuje:

- 1) Wykorzystać zajęcia lekcyjne, a w szczególności lekcje języka polskiego, historii, jęz. rosyjskiego, nauki o Polsce, nauki o społeczeństwie i biologii dla głębszego zaznajomienia młodzieży z życiem i działalnością Józefa Stalina, wielkiego wychowawcy młodzieży postępowej całego świata, przyjaciela dzieci, opiekuna organizacji komsomolskiej i pionierskiej.
- 2) Wygłosić we wszystkich klasach szkół ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli pogadanki o Józefie Stalinie według załączonego materiału. Forma wygłoszenia powinna być jak najbardziej prosta, bezpośrednia i mobilizująca młodzież uczuciowo.
- 3) Zorganizować wspólnie z komitetami rodzicielskimi i szkolnymi komitetami opiekuńczymi uroczyste wieczory świetlicowe dla uczczenia siedemdziesiątej rocznicy urodzin Józefa Stalina, wykorzystując załączone materiały. Na wieczory świetlicowe należy zaprosić szerokie rzesze rodziców oraz przedstawicieli miejscowego społeczeństwa

- 4) Poprzeć najgoręcej inicjatywę szkolnych organizacji ZMP i TPP-R uczczenia siedemdziesięciolecia urodzin Józefa Stalina między innymi przez poprawienie wyników w nauce, podniesienie poziomu ideologicznego i przesłanie pozdrowień i życzeń do młodzieży radzieckiej.

Listy młodzieży szkolnej z życzeniami zostaną przesłane przez Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej.

w/z Minister

(—) H. Jabłoński
Podsekretarz Stanu

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych,
Inspektoraty Szkolne,
Biuro Służby Polsce,
Komenda Główna SP — 3 egz.
Zarząd Główny ZMP — 3 egz.
Naczelnictwo ZHP — 3 egz.

GENERALISSIMUS JÓZEF STALIN

POGADANKA O JÓZEFIE STALINIE

DLA DZIECI DO LAT 12.

Na pewno wszyscy znacie z portretów mądrą, pogodną twarz i uśmiechnięte oczy Józefa Stalina. Większość spośród was wie także, kto to jest Stalin. Wie, że nazwisko jego wiąże się ściśle z wielkością i potęgą Związku Radzieckiego. Lecz Józef Stalin zasłużył się swą pracą nie tylko własnemu narodowi. Działalność jego ma znaczenie ogólnoświatowe, bo wywarła wpływ na życie setek milionów ludzi i wielu, wielu narodów na całym świecie. Bardzo wiele zawdzięcza mu zwłaszcza Polska. Dlatego też, gdy w tym roku Związek Radziecki obchodzi uroczyste siedemdziesięciolecie urodzin swego Wielkiego Sternika, w święcie tym biorą udział i inne narody zaprzyjaźnione ze Związkiem Radzieckim, a przede wszystkim te, które pragną żyć i postępować według programu, jaki dla narodów świata wypracował Józef Stalin.

Pewnie chcielibyście dowiedzieć się, co takiego zrobił ten wielki człowiek — i czy rzeczywiście jeden człowiek może aż tak dużo zdziałać, by wyrzucić wpływ na życie wielu, wielu ludzi.

Przyjrzyjmy się więc życiu i pracy Józefa Stalina.

Urodził się 21 grudnia 1879 roku, a więc siedemdziesiąt lat temu, w mieście Gori, na południowym wschodzie Rosji, tam gdzie dziś znajduje się Republika Gruzińska. Ojciec jego, Wissarion Dzugaszwili, chłop gruziński, był z zawodu szewcem. Pod koniec życia pracował w fabryce obuwia w Tyflisie. Matka — Katarzyna Geladze — także pochodziła ze wsi, była córką chłopca pańszczyźnianego. Ale życie robotnika i życie chłopca w dawnej Rosji było zupełnie inne niż obecnie. Rosja była wówczas jeszcze cesarstwem. Olbrzymim państwem rządili okrutni carowie i ludzie bardzo bogaci, tj. obszarnicy i kapitaliści. Żyli oni wraz ze swymi licznymi

dworami w wielkim przepychu. Na takie życie potrzebowali dużo pieniędzy, więc utrzymywali urzędników, żandarmów i potężną armię, podbijali obce narody, a swój własny lud trzymali w nieustannej grozie i kazali mu pracować ciężko. Chłop pracował na polu bogatego pana od świtu do nocy i żył w nędzy. Wszystko, co wyhodował, wszystko, co wykonał, zabierał mu właściciel ziemi — pan lub urzędnicy cara. To samo było z robotnikami w miastach, fabrykach i kopalniach. Cały wielomilionowy naród pracował ciężko i cierpiał głód, zimno i nędzę po to, aby garstka panów, garstka bogaczy mogła żyć w pięknych pałacach, stroić się w złoto, futra i drogie kamienie, bawić się i trwonić pieniądze ciężko zapracowane przez robotników.

Dzieci robotników i chłopów rzadko kiedy chodziły do szkoły, był to za duży wydatek dla ubogich rodziców, a zresztą dzieci musiały weześnie pójść także do pracy, bo taka była polityka kapitalistów, którzy do nauki dopuszczali tylko dzieci ludzi bogatych. Z ubogiej rodziny szły do szkoły tylko takie dzieci, które z góry przeznaczano do stanu duchownego. A ponieważ duchowny miał lepsze życie niż chłop pracujący na gruntach bogacza albo robotnik zatrudniony w prywatnej fabryce, więc rodzice oddali Józefa Stalina do szkoły dla duchownych w Gori, skąd po upływie roku przeszedł do prawosławnego seminarium w Tyflisie. Ale młodziutkiego, piętnastoletniego Stalina pociągały bardziej inne sprawy. Uczył się pilnie, dokształcał się ciągle, ale nie mógł patrzeć obojętnie na ciężkie życie swych rodziców. Widział, jak naokoło bogacze wyzyskują biedny lud, widział, ile wokół dzieje się krzywdy, ile niesprawiedliwości. Zaczął o tych sprawach rozmyślać i szukać w książkach odpowiedzi na dręczące go pytania: Czemu tak się dzieje? Czemu jest źle ludowi w ojezynie? Czy w innych państwach, u innych narodów jest lepiej?

I wtedy to dostały się do jego rąk książki Karola Marksa i Fryderyka Engelsa.

Były to nazwiska znane już wówczas w całej Europie. Nazwiska, które budziły lęk i nienawiść wśród bogaczy, wyzyskiwaczy i okrutników żyjących z pracy innych, nadzieję zaś — w sercach pracującego ludu, a przede wszystkim klasy robotniczej. Marks

i Engels napisali wiele książek, w których pisali wyraźnie, bez żadnych osłonek o wyzysku ludzi pracy, o tym, jak fabrykanci i właściciele majątków przywłaszczają sobie zarobek robotnika i chłopu, jak władza stoi po stronie bogaczy — a nikt z możliwych nie ujmuje się za pokrzywdzonym i w nędzy żyjącym ludem. I jeszcze pisali, że robotnicy i chłopci wszystkich krajów powinni zorganizować się w wielki związek międzynarodowy i obalić ten porządek świata, który dzieli ludzi na biednych i bogatych, na właścicieli środków wytwarzania — czyli warsztatów i fabryk — i na pracujących u nich za parę groszy — najemników, nędzarzy. Marks i Engels zwalczali kapitalizm, a na jego miejsce pragnęli wprowadzić inny ustrój — socjalizm.

Ustrój socjalistyczny znosi te olbrzymie nierówności. Uznaje tylko ludzi pracujących. Kto mając siły i zdrowie nie pracuje, dla tego nie ma miejsca w społeczeństwie socjalistycznym. Fabryki, kopalnie, majątki ziemskie nie mogą należeć do jednostek, lecz muszą stać się wspólną własnością wszystkich ludzi pracy. Chłop i robotnik pracuje nie na leniuchów i nierobów, lecz dla całego świata pracy. Ustrój socjalistyczny nie pozwala na to, by niektórzy mieszkali w pałacach, a inni w nędznych, wilgotnych piwnicach, lecz chce stworzyć takie warunki, by wszyscy ludzie mieszkali w suchych, zdrowych domach. Nie chce, by jedne dzieci bawiły się i kształciły, a ogromna większość biednych dzieci pracowała ciężko od małości, głodowała i marzła, lecz pragnie, by wszystkie uczyły się w ładnych szkołach, wyjeżdżały na kolonie, miały bućki i książki. Taki jest socjalizm.

I o tym wszystkim czytał Stalin w wielu, wielu książkach. Szybko stał się zwolennikiem nauki Karola Marksa i szerzył ją wśród kolegów szkolnych. Miał zaledwie 15 lat, a już organizował kółka samokształceniowe, na których czytano książki o poważnej, społecznej treści i dyskutowano z wielkim zapałem. Ale dyskusje i słowa nie wystarczały Stalinowi na długo. Pociągała go praktyczna działalność. Opuścił więc szkołę i przyłączył się do grupy tyfliskich robotników, którzy prowadzili pracę rewolucyjną, to znaczy mającą na celu uświadamianie robotników i organizowanie ich do walki z kapitalistami i carskim despotyzmem.

Od jesieni 1898 r. był Stalin członkiem Rosyjskiej Socjal-demokratycznej Robotniczej Partii w Tyflisie. W pracy partyjnej był nieustrudzony. Jeździł na konferencje i zjazdy, organizował strajki, manifestacje uliczne i demonstracje 1-majowe. Gdzie tylko było można, występował nieustraszenie w obronie praw robotniczych.

Oczywiście taka działalność nie podobala się carskim żandar-mom. W roku 1902 został Stalin aresztowany i po rocznym poby-cie w więzieniu zesłany do Wschodniej Syberii. Tam do małej wio-ski wśród lasów i śnieżnej pustyni dotarł kiedyś list od Włodzi-mierza Lenina, wielkiego działacza socjalistycznego i założyciela partii marksistowskiej w dawnym Petersburgu. Z działalnością i pismami Lenina zaznał się Stalin już dawno, gdy tylko przy-stąpił do pracy wśród robotników. Wierzył, że jest to jedyny w Ro-sji człowiek, który potrafi zorganizować lud, rozplemienie go prag-nieniem wolności i odwagą — i poprowadzić do zwycięskiej wal-ki z carem i kapitalistami. Stalin wyrażał się zawsze z zachwy-tem o Leninie. Mówił, że w porównaniu z innymi kierownikami partii Lenin jest „orłem górskim, nie znającym bojaźni w walce i śmiało prowadzącym partię naprzód...“ Marzył też o tym, by go poznać, lecz choć łączyła ich jednakowa praca i wspólny cel — dzieliły tysiące kilometrów. Lenin pracował na północy Rosji, później przebywał na wygnaniu w obcych krajach, Stalin zaś mie-szkał w Kraju Zakaukaskim.

I oto tam — na tułaczce, z dala od towarzyszy, od partii, od pra-cy — otrzymał list, w którym Lenin pisał o planach na przyszłość, o zamierzeniach, o celach. Uradowało to ogromnie Stalina. Uciekł z zesłania i po miesiącu wędrówki przystąpił znów do swej tajnej pracy.

Tymczasem wśród socjalistów rosyjskich nastąpił podział na dwie grupy: jedną — liczniejszą — bolszewików (od słowa „bol-sze“ więcej), która pragnęła obalić ustrój kapitalistyczny, drugą — mniej liczną, która nie chciała tego. Lenin i Stalin byli przywódcami bolszewików.

W grudniu 1905 r. odbyła się Wszechzwiązkowa Konferencja bolszewików w Finlandii. Na tej konferencji spotkał się Stalin

po raz pierwszy z Leninem. Rok 1905 był rokiem wstrząsu rewolucyjnego ważnego w dziejach ruchu robotniczego. Przodował w tej walce Kaukaz, zorganizowany przez Stalina. Obok robotników Rosji ramię przy ramieniu walczyli ich bracia z Warszawy, Łodzi, Zagłębia. Lud domagał się poprawy swej doli i żądał sprawiedliwości. Doszło do ostrych starć z żandarmami i wojskiem. I okazało się wtedy, że lud nie jest jeszcze dość przygotowany do ostatecznej walki. Car wspierany przez kapitalistów, wiejskich obszarników i miejskich bogaczy — czyli burżuazję — pokonał rewolucjonistów. Ostatni z pola walki schodzili robotnicy Kaukazu, którymi kierował Stalin. Ale porażka rewolucji 1905 roku nie złamała woli ludu. Stalin z większą jeszcze energią przystąpił do nauczania robotników i wciągania coraz to nowych w szeregi partii. Aresztowany kilka razy, zawsze zdołał uciec z zesłania i nieustraszony, nie zrażony niczym, podejmował na nowo przerwana działalność. Redagował w tym czasie potajemną gazetę, pisał książki i broszury o ruchu proletariackim, o socjalizmie. Najbardziej pochłaniała go wtedy sprawa wyzwolenia narodów uciskanych, jak np. Polski i innych. Napisał o tym piękną, genialną książkę.

Pierwszy okres wojny światowej w 1914 roku spędził Stalin znowu na zesłaniu, tym razem jeszcze dalej na północy, aż hen, w okolicach koła podbiegunowego.

Tymczasem na całym świecie szalała wojna. Cesarze, królowie i bogacze wysyłali na pola walki miliony ludzi, aby umocnić swą władzę lub zdobyć dla siebie nowe korzyści. I lud ginął za ich sprawę. Wtedy to wystąpił rosyjski proletariat, poparty przez wojsko i część uświadomionych chłopów i zrzucił cara z tronu. Stalin na wieść o wybuchu rewolucji — mimo że był silnie strzeżony przez żandarmów — uciekł z zesłania i przybył do Petersburga, ówczesnej stolicy Rosji. Przyjechał również z zagranicy Lenin — i teraz już obaj stanęli na czele walczącego ludu Rosji.

Wielka Rewolucja Socjalistyczna odniosła zwycięstwo. Dnia 7 listopada 1917 roku władza w Rosji przeszła w ręce bolszewików. W rządzie sformowanym pod przewodnictwem Lenina — Stalin został ministrem spraw narodowościowych i miał możliwość pracować nad wyzwoleniem narodów uciśnionych, do czego dotąd tak

niezmordowanie dążył. Wtedy opracował i ogłosił dekret o uznaniu niepodległości Polski.

W czasie trwania rewolucji — wszędzie tam, gdzie trzeba było pokonać szczególnie wielkie trudności — partia bolszewicka posyłała Stalina. Położył on ogromne zasługi przy organizowaniu Armii Radzieckiej. Był twórcą najważniejszych planów wojennych. Był nieustraszoną, bohaterską obrońcą młodej Republiki Radzieckiej przed burżuazją, która przy pomocy obcych kapitalistów pragnęła powrócić do władzy. Aż 14 państw wysyłało swoje armie, broń i pieniądze dla zdławienia rodzącego się państwa robotników i chłopów.

Ale Lenin i Stalin czuwali. Socjalizm odniósł zwycięstwo. A trudy i kłopoty nie skończyły się dla zwycięskiej Partii Bolszewików. Nastąpił niezmiernie ciężki okres odbudowy kraju zniszczonego wojnami. Stalin nie ustawał ani na chwilę w pracy. W roku 1922 został wybrany generalnym sekretarzem partii bolszewickiej — czyli najwyższym jej zwierzchnikiem. Na stanowisku tym pozostaje bez przerwy do dzisiejszego dnia.

Gdy w styczniu 1924 roku zmarł Lenin, cały ciężar kierownictwa państwem i partią spadł na barki Józefa Stalina. Musiał teraz poprowadzić dalej dzieło, które rozpoczął wraz z Leninem. Przy trumnie zmarłego przyjaciela i wodza złożył ślubowanie, że nigdy nie zboczy z linii nakreślonej przez niego i zrealizuje wszystkie jego plany.

Trzeba było przede wszystkim stworzyć wielki przemysł i nowoczesne rolnictwo, bo Rosja była pod tym względem bardzo opóźniona.

Stalin opracował więc dla Związku Radzieckiego wielki plan uprzemysłowienia kraju. Narody wielkiego Związku Radzieckiego zrozumiały, że są teraz wolne, a cała piękna ojczyzna do nich należy, że nie pracują dla bogaczy, lecz dla swych towarzyszy, dla siebie, dla swych dzieci, że są wszędzie gospodarzami i współwłaścicielami — toteż zabrały się do pracy z ochotą i wielkim zapałem.

Radzieccy ludzie, wpatrzeni w Wielkiego Wodza partii bolszewickiej — Józefa Stalina, który kierował całą pracą bezpośrednio

i z wielką energią — i który dawał najlepszy przykład wytrwałości i ciągłego doskonalenia sposobów swej pracy — zbudowali ojczyznę nową i bogatą. Stworzyli wielki przemysł, który dostarczał maszyn i urządzeń technicznych dla fabryk, kopalń i rolnictwa. Pod wodzą Stalina ujarzmili rzeki i ich siłę zamienili w energię elektryczną. Na cały kraj rzucili sieć przewodów elektrycznych. Wszędzie pojawiły się maszyny, motory, traktory. A obok wielkich fabryk, hut i kopalni zbudowano piękne domy, szkoły, biblioteki, teatry, muzea, kina, świetlice, domy dziecka, przedszkola, żłobki, kliniki, szpitale, boiska sportowe, domy wypoczynkowe — wszystko dla ludzi pracy. Wszystko to było możliwe dzięki rozbudowie przemysłu i wprowadzeniu nowoczesnego, kolektywnego systemu gospodarki wiejskiej.

Takie to plany tworzył Józef Stalin i prowadził przy pomocy partii bolszewickiej lud swój do ich wykonania.

A kiedy na całym świecie rozpętała się druga wojna, kiedy hitlerowcy napadli na Związek Radziecki, znów pod wodzą Stalina cały naród stanął do obrony. Bohaterska Armia Radziecka wspomagana przez ludność cywilną, przez młodzież i starców nie tylko rozbiła hitlerowską potęgę, nie tylko wypędziła wroga z kraju, ale jeszcze przyniosła wolność innym narodom. Kierunek marszu do zwycięstwa ukazywał bohaterski wódz — Józef Stalin.

Skończyła się wojna, lecz nie skończył się trud: naród radziecki przystąpił natychmiast do odbudowy zniszczonej ojczyzny. Ale naród radziecki ze swym wielkim wodzem nie myśli tylko o sobie. Stalin widzi, jak na całym świecie kapitałiści przerażeni potęgą Związku Radzieckiego i szybkim rozwojem krajów demokracji ludowej sposobią się do walki z socjalizmem, jak pragną wywołać nową wojnę i znów pchnąć na śmierć miliony niewinnych ludzi. Lecz lud pracujący w krajach kapitalistycznych nie jest już bierną masą bez woli. Już zna swoją siłę, już wie, że od niego zależy porządek świata. Kapitałiści są jeszcze silni, ale skończy się ich panowanie. Związek Radziecki jest przykładem, że lud bez panów, bez bogaczy nie tylko daje sobie doskonałą radę, ale stanowi ogromną potęgę i że dopiero po przepędzeniu wyzyskiwaczy kraj rozwija się i kwitnie. Lud pracujący ZSRR jest przykładem dla ludu.

całego świata, a Józef Stalin jest duchowym wodzem wszystkich ludzi dążących do sprawiedliwości i pokoju. Józef Stalin jest duchowym wodzem wszystkich narodów kroczących do socjalizmu.

Józef Stalin jest twórcą i wodzem wielkiego frontu pokoju, który nie dopuści do nowej wojny i rozlewu krwi. Józef Stalin jest wielkim przyjacielem Polski. Dwa razy naród radziecki pod jego dowództwem przyniósł Polsce wolność. Raz — w roku 1917, kiedy obalając carat i podważając trony Prus i Austrii ogłosił prawo narodu polskiego do niepodległości. Drugi raz — w roku 1945, gdy w swym zwycięskim marszu na Berlin, ówczesną siedzibę hitleryzmu, wyzwolił nas spod strasznej okupacji.

Po skończonej wojnie przyjaźń między narodem radzieckim a polskim, nawiązana podczas wspólnych bojów, utrwaliła się jeszcze dzięki pomocy okazywanej nam stale przy odbudowie i rozbudowie kraju i przy obronie naszych praw wobec zakusów kapitalistów anglo-amerykańskich.

Podobną pomoc okazuje Józef Stalin wszystkim narodom, które w sojuszu ze Związkiem Radzieckim kroczą w szeregach postępu i pokoju — i wszystkim ludziom, którzy pragną świat przebudować na podstawach sprawiedliwości i równości.

Gorąca miłość, jaką naród radziecki darzy Józefa Stalina, i miłość, jaką cieszy się on wśród ludu pracującego całego świata, są najlepszym dowodem jego wielkości. Kochają go dorośli i dzieci. Dorośli za to, że przywrócił im godność człowieka, dzieci za to, że mogą być dziećmi, to znaczy śmiać się, bawić i uczyć bez troski o jutro, bo wiedzą, że gdy dorosną, będą pracowały dla swego wolnego, wielkiego narodu i swej pięknej ojczyzny, a wszyscy za to, że mężnie na czele partii bolszewickiej walczy o postęp i pokój.

Józef Stalin wypełnił ślubowanie złożone przy trumnie Lenina. Józef Stalin wykonał pracę olbrzymią i Józef Stalin zdobył miłość wielu, wielu set milionów ludzi.

Dlatego Józef Stalin ma pogodne oczy i uśmiechniętą, jasną twarz.

J Ó Z E F S T A L I N

POGADANKA DLA MŁODZIEŻY STARSZEJ

Dzień 21 grudnia obchodzony będzie w tym roku uroczystie przez miliony ludzi na całym świecie. Masy pracujące całego świata, którym drogi jest pokój, sprawiedliwość i postęp, uczczą w tym dniu, jako w siedemdziesięciolecie urodzin, największego człowieka naszej epoki Józefa Stalina. Narody Związku Radzieckiego i klasa robotnicza całego świata wiedzą dobrze, co zawdzięczają Józefowi Stalinowi, którego życie od przeszło pół wieku sprzęgnięte jest z historią ruchu robotniczego. Niespotykane przymioty umysłu i charakteru wyniosły go przez lata walki i pracy na czoło całej klasy robotniczej i bojowego jej oddziału Wszechzwiązkowej Partii Komunistycznej (bolszewików). W jego osobie zespoliły się cechy człowieka genialnych zdolności, olbrzymiego hartu moralnego i żelaznej woli, które oddał na służbę wielkiej sprawy wyzwolenia mas pracujących spod jarzma ucisku i niewoli. Józef Stalin działał i działa zawsze w najściślejszym związku z masami ludowymi, Józef Stalin jest wodzem całej klasy robotniczej świata, jej ideowym kierownikiem, kontynuatorem nauk Marksa, Engelsa i Lenina oraz najwybitniejszym teoretykiem i twórcą państwa socjalistycznego. Jest przy tym prosty i bezpośredni, bliski każdemu człowiekowi pracy, po ludzku gorący, wrażliwy, dowcipny i pogodny. Jest wielkim pedagogiem, rozumie i kocha młodzież, kocha dzieci. Całe swe życie poświęcił walce o szczęśliwą przyszłość, o prawo do nauki, pracy i radości dla młodych. Dlatego dzień jego urodzin jest świętem dla postępowej młodzieży całego świata, dlatego też powinniśmy znać jego życie i działalność.

Józef Stalin urodził się w 1879 roku (21 grudnia) w mieście Gori na południu dawnej Rosji (Zakaukazie). Ojciec jego Wissarion

Dżugaszwili, syn gruzińskiego chłopca, z zawodu szewc, pod koniec życia został robotnikiem w fabryce obuwia w Tyflisie. Matka, **Katarzyna Geladze**, córka pańszczyźnianego chłopca, przez całe życie wraz z całą rodziną borykała się z nędzą. Chcąc więc oszczędzić synowi oczekującej go biedy postanowili rodzice oddać go do seminarium duchownego. Ale bogata i wrażliwa natura młodego **Józefa** nie nadawała się do tych studiów.

Weześnie poznał nędzę, weześnie ocenił i zrozumiał głębię niewoli i wyzysku robotników i postanowił z tym walczyć. W carskiej Rosji w tym czasie rozwija się przemysł kapitalistyczny, a z jego rozwojem powstaje liczna klasa robotnicza. Rozpoczyna się ostra walka klasowa między robotnikami a kapitalistami, w której na razie górują kapitaliści mając władzę w swoim ręku. Decyzja walki w obronę robotników prowadzi **Józefa Stalina** jako piętnastoletniego chłopca do podziemnych grup marksistowskich działających już wtedy na Zakaukaziu. Od razu też rozpoczął żywą działalność propagandową wśród robotników tyfliskich, a w roku 1898 wstąpił do socjal-demokratycznej partii w Tyflisie. Był już wtedy uświadomionym i zdecydowanym marksistą. Oczywiście, że to nie mogło godzić się z pobytem w seminarium duchownym, z którego też wystąpił. Rozpoczął żywszą i bardziej intensywną działalność w rewolucyjnym ruchu robotniczym, co pociągnęło też za sobą baczna uwagę carskiej policji, tak że od 1901 r. Stalin musi się stale ukrywać. Rozpoczyna życie pełne naprężenia, bohaterskich zmagania i walk zdecydowanego rewolucjonisty pracującego razem z **Leninem** aż do Wielkiej Rewolucji Październikowej. Stalin staje się organizatorem i kierownikiem manifestacji robotniczych i demonstracji pierwszomajowych w Tyflisie. Stojąc w sprawie działalności rewolucyjnej na stanowisku **Lenina**, wybrany na członka Komitetu Partyjnego, rozpoczął od razu ostrą walkę z tymi, którzy nie wierzyli w rewolucję i wyzwolenie. Nie przerywa ani na chwilę działalności organizacyjnej. Tworzy komórki partyjną w **Batum** i z jej pomocą kieruje słynnymi wówczas strajkami robotniczymi. W 1902 r. Stalin zostaje aresztowany i ze-

ślany do Wschodniej Syberii, lecz już w 1904 r. ucieka z wygnania i staje znowu na czele zakaukaskich bolszewików. W czasie bowiem pobytu Stalina w więzieniu i na zesłaniu doszło w łonie partii do rozłamu. Większość członków partii opowiedziała się za Leninem, głoszącym konieczność wytrwałej walki z caratem i kapitalizmem aż do uzyskania władzy przez klasę robotniczą — i stąd ich nazwa „bolszewicy“ (bolsze — roś. więcej). Mniejszość, czyli mieniszewicy coraz bardziej staczali się na pozycje jawnej zdrady klasy robotniczej. Prowadząc wytężoną pracę organizacyjną Stalin kierował organizacjami partyjnymi w Tyflisie, Batumie, Baku, Kutaisie, redagował tajną gazetę „Walka Proletariatu“, brał wybitny udział w przygotowaniu III zjazdu partyjnego i kierował ogromną demonstracją robotników w kopalni ropy naftowej w Baku w końcu 1904 r. Niezależnie od tych prac pogłębiał i rozszerzał swoją wiedzę we wszystkich kierunkach, studiując ekonomię, historię, nauki społeczne i przyrodnicze. Nadto pisał wiele artykułów i broszur, w których występował z jasnym i zdecydowanym programem marksistowskim. Odegrał więc Stalin w rewolucyjnym ruchu robotniczym na Kaukazie wielką i ważną rolę, zwłaszcza w przygotowaniu mas robotniczych do zrywu rewolucyjnego i walki z caratem w 1905 r. Pod przewodnictwem Stalina masy robotników Kaukazu stały w pierwszych szeregach armii rewolucyjnej. W końcu 1905 r. Józef Stalin wziął udział jako delegat zakaukaskich bolszewików w I Wszechrosyjskiej Bolszewickiej Konferencji, która odbyła się w Finlandii. Tu zetknął się po raz pierwszy osobiście z Włodzimierzem Leninem. Wydarzenie to było ważnym momentem w działalności Stalina. Dotychczas bowiem znał Lenina jedynie z jego pism, artykułów i książek, podzielał jego poglądy i oceniał go jako jedyne i właściwe kierownictwo partii. Bezpośrednie zetknięcie się, wymiana myśli i porozumienie osobiste zadzierzgnęły serdeczną przyjaźń i współpracę obu wielkich mężów, trwającą bez przerwy — bez względu na odległość — aż do śmierci Lenina.

Carska policja wszelkimi sposobami stara się ująć groźnego rewolucjonistę. W latach 1902 do 1913 Stalin był osiem razy aresztowany, siedem razy był zsyłany na Sybir i sześć razy z zesłania uciekał, by wracać do pracy rewolucyjnej. Zorganizowawszy Kaukaz przeniósł swą działalność na teren dawnego Petersburga, mobilizując petersburskich robotników do walki z caratem i burżuazją oraz z rozbijaczami ruchu robotniczego. Jego praca i walka uczyniła go jednym z wybitnych przywódców partyjnych, tak że na konferencji partyjnej zwołanej do Pragi w styczniu 1912 roku na wniosek Lenina został wybrany na członka Centralnego Komitetu i kierownika Biura na Rosję. Wybrano go zaocznie, ponieważ Stalin przebywał w tym czasie w carskim więzieniu. W latach 1912—13 Stalin napisał znaną i cenioną pracę pt. „Marksizm a kwestia narodowo-kolonialna“. W książce tej udowodnił, że wyzwolenie uciskanych narodów i ludów kolonialnych leży w interesie walczącej o wolność klasy robotniczej. Dzięki temu Stalin przyczynił się znacznie do tego, że walka o wyzwolenie Polski uzyskiwała stałego sojusznika w rewolucyjnym proletariacie rosyjskim. Po raz ostatni Stalin zostaje aresztowany w roku 1913 i zesłany do okręgu turuchańskiego w okolicach koła podbiegunowego. Na przeciąg czterech lat urywa się jego kontakt z Leninem i centralą partyjną. Zwolniła go dopiero z zesłania rewolucja 1917 r. Po obaleniu caratu władzę zagarnęła burżuazja grożąc zaprzepaszczeniem zdobyczy rewolucji. Zastawszy ten stan rzeczy po powrocie z zesłania do Petersburga Stalin staje w centrum rewolucyjnej walki, kierując Centralnym Komitetem i Petersburskim Komitetem Bolszewików. Niebawem wybrany na członka Biura Politycznego, kieruje całą pracą partii, gdy Lenin zmuszony był do ukrywania się z obawy aresztowania przez wrogi burżuazyjny Rząd Tymczasowy. Stalin osobiście kierował wszystkimi przygotowaniami do walki zbrojnej, której celem było obalenie Rządu Tymczasowego i ujęcie władzy przez proletariat. Był on obok Lenina jednym z głównych kierowników i wodzów Wielkiej Październikowej Rewolucji.

Zwycięstwo Rewolucji nałożyło nań jednak nowe i ciężkie zadania. Józef Stalin wszedł do Rady Komisarzy Ludowych (rzą-

du) jako minister Spraw Narodowościowych, a następnie Kontroli. Na młody rząd rewolucyjny nadciągnęły ze wszystkich stron groźne chmury. Reakcja i kapitaliści wszystkich krajów rozpoczęli ataki. Wybuchła wojna domowa. Zaczęła się nie przebierająca w środkach interwencja imperialistów. Stalin razem z Leninem tworzył Czerwoną Armię i brał bezpośredni udział w zwycięskich walkach zarówno z „białogwardzistami“, jak też obcymi interwentami. Z imieniem Stalina związana została heroiczna obrona Carycyna (Stalingradu), z imieniem Stalina łączy się zwycięstwo nad Kołczakiem, Wranglem, Denikinem i innymi wrogami proletariatu. Żelazna wola i geniusz strategiczny Stalina zapewniły zwycięstwo sił rewolucyjnych.

W 1922 roku na XI zjeździe partii na wniosek Lenina Stalin został wybrany na generalnego sekretarza Centralnego Komitetu Partii i na stanowisku tym pozostaje niezmiennie do dnia dzisiejszego. Od śmierci Lenina w 1924 r. cały ciężar kierowania młodym państwem socjalistycznym, otoczonym dookoła wrogami, spadł na barki Stalina. W imieniu partii bolszewickiej podczas uroczystości żałobnych złożył Józef Stalin przysięgę, że wypełniać będzie wszystkie wskazania, które Lenin partii pozostawił. Stalin ślubił:

„Odechodząc od nas tow. Lenin polecił nam wysoko dzierżyć i chronić imię członka partii. Przysięgamy ci, towarzyszu Lenin, że spełnimy twój nakaz.

Odechodząc od nas tow. Lenin nakazał nam strzec jak źrenicy oka jedności naszej partii. Przysięgamy ci, towarzyszu Lenin, że z honorem wypełnimy twój nakaz.

Odechodząc od nas tow. Lenin nakazał chronić i umacniać dyktaturę proletariatu. Przysięgamy ci, towarzyszu Lenin, że nie będziemy szczędzić swoich sił, aby wypełnić twoje zlecenie.

Odechodząc od nas tow. Lenin nakazywał umacniać wszystkimi siłami sojusz robotników i chłopów. Przysięgamy ci, towarzyszu Lenin, że z honorem wypełnimy twój nakaz.

Ochodząc od nas tow. Lenin nakazał umacniać i rozszerzać związek radzieckich republik. Przysięgamy ci, towarzyszu Lenin, że wypełnimy twój nakaz.

Ochodząc od nas tow. Lenin nakazał nam wierność ideom Komunistycznej Międzynarodówki. Przysięgamy ci, towarzyszu Lenin, że nie będziemy oszczędzać życia, by wzmocnić i rozszerzyć związek pracujących całego świata, Międzynarodówkę Komunistyczną.

Wszeczwiązkowa Komunistyczna Partia Bolszewików pod kierownictwem Józefa Stalina dotrzymała i dotrzymuje nadal tej wielkiej przysięgi dla dobra całej ludzkości.

Dalsza praca Stalina — budowanie pierwszego na świecie państwa socjalistycznego — nie była zadaniem łatwym. W. K. P. (b) pod jego kierownictwem przystąpiła do budowy gospodarczej Związku Radzieckiego, do uprzemysłowienia kraju i do budowy nowej struktury rolnej opartej o kolektywizację. Ta olbrzymia praca przyniosła Związkowi Radzieckiemu ogromną potęgę materialną, która z taką zdumiewającą siłą wystąpiła w latach drugiej wojny światowej.

Słynne „pięćlatki“, nie darmo zwane stalinowskimi, z każdym rokiem wzmacniają tę potęgę przetwarzając Związek Radziecki z kraju zaniedbanego gospodarczo na kraj wysoce uprzemysłowiony. Konstytucja opracowana pod jego kierunkiem zapewniła wszystkim pracującym najbardziej demokratyczne prawa i swobody. Jego mądre rady i wskazówki uczyniły z narodów Związku Radzieckiego najbardziej zwarte i świadome społeczeństwo na świecie. Dzięki stałej i czujnej tropie Józefa Stalina armia radziecka stała się największą i najlepszą armią świata, zdającą wspaniale swój egzamin w rozgromieniu faszystów hitlerowskich stała się wielką armią stojącą na straży pokoju.

Józef Stalin nieustannie przestrzegał cały świat przed niebezpieczeństwem faszyzmu, który zrodził się w Europie po pierwszej wojnie światowej. Ale państwa kapitalistyczne lekcewały jego przestrogi, udawały, że nie widzą niebezpieczeństwa, i w ten

sposób sprzyjały wybuchowi nowej wojny. Państwa Kapita-
listyczne odrzuciły głoszoną przez Stalina gotowość obrony krajów
zagrożonych przez Hitlera. Wybuchła wojna. Kiedy znękanym
ludziom zdawało się, że nie zatrzyma pochodu wojsk faszy-
stowskich, rozległ się z Moskwy spokojny głos Józefa Stalina,
głos, który obudził nadzieję we wszystkich sercach. Stalin oświad-
czył, że wróg będzie pobity i wypędzony. Słowom Stalina ludzie
wierzą. Po straszliwej klęsce pod Stalingradem wojska hitlerow-
skie uciekały z terenów Związku Radzieckiego, a Armia Radziecka
pędząc przed sobą wroga szła w zwycięskim pochodzie na Zachód
niosąc wolność krajom i ludom Europy, wyzwalaając je od hitle-
rowskiego jarzma. W tych wielkich dniach zwycięstwa także i Pol-
ska odzyskała wolność, którą przyniosła jej Armia Radziecka pod
naczelnym dowództwem Józefa Stalina. W ten sposób po raz dru-
gi Wielka Rewolucja Październikowa wyzwoliła Polskę, gdyż
w roku 1918, natychmiast po dojściu do władzy, Rząd Bolszewicki
uznał prawo Polski do niepodległości.

Związek Radziecki wyszedł z drugiej wojny światowej zwy-
cięski i potężniejszy. Ale niedobitki kapitalizmu i podżegacze wo-
jenni, dla których wojna stanowi doskonały interes, nie pom-
ni na ogromne zniszczenia wojenne i bezgraniczną nędzę mas pra-
cujących w krajach kapitalistycznych, rozpoczęli krecią robotę
zmierzającą do wywołania nowej wojny. Nie przebierająca w środ-
kach klika imperialistów rozpoczęła niemal nazajutrz po zakoń-
czeniu drugiej wojny podsycanie wzajemnej nienawiści, sianie
zamętu i niepokoju, byleby swój cel osiągnąć. I znowu roz-
legł się z Moskwy spokojny i ostrzegawczy głos Stalina. Wskazu-
jąc na właściwe źródła agitacji wojennej napiętnował podżegaczy
wojennych, wskazując jednocześnie, że olbrzymia większość lu-
dzi na świecie wojny nie chce i bronić będzie pokoju. Na czele obo-
zu pokoju stanęły narody Związku Radzieckiego i krajów Demo-
kracji Ludowych oraz wielomilionowe rzesze ludzi pracy, na całym
świecie. Siły pokoju rosną z dnia na dzień. Robotnicy tych kra-
jów, w których władzę sprawują kapitaliści i podżegacze wojen-

ni i ich sługusi, głośno i jawnie manifestują swoją solidarność z obozem pokoju. Nowe, olbrzymie dzieło pokoju tworzone przez Józefa Stalina powstaje i umacnia się w naszych oczach. Masy pracujące całego świata, wszyscy ludzie dobrej woli, którzy wiedzą, co znaczy wojna, którzy w zachowaniu pokoju widzą swój najbliższy interes, z ufnością patrzą na Związek Radziecki i Józefa Stalina wierząc, że dzięki nim ludzkość uniknie kataklizmu nowej wojny.

Słów parę należy poświęcić stosunkowi Józefa Stalina do Polski i narodu polskiego. Stalin, autor pracy „Marksizm a kwestia narodowo-kolonialna“, Stalin, autor oświadczenia Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich o prawie Polski do niepodległości z 1917 r., Stalin, współautor dekretu z sierpnia 1918 r. głoszącego anulowanie traktatów o rozbiórce Polski z Prusami i Austrią, Stalin, budowniczy socjalizmu, który znosi raz na zawsze ucisk narodowościowy — jest przyjacielem Polski, tak jak jest przyjacielem i obrońcą wszystkich ludów krzywdzonych i uciskanych.

W latach strasznej okupacji hitlerowskiej, kiedy naród polski stał u progu straszliwej zagłady, serca i umysły prawdziwych patriotów polskich zwracały się do Moskwy oczekując stamtąd wybawienia. Józef Stalin zajął się sprawą polską i na długo jeszcze przed oswobodzeniem Polski zapowiedział i przyrzekł jej uwolnienie. Pełne zrozumienie sytuacji Polski, pełne poparcie dla sprawy niepodległości naszej ojczyzny wyraziło się w powołaniu i opiece nad formującym się na terenach Związku Radzieckiego nowym odrodzonym Wojskiem Polskim, które u boku Armii Radzieckiej walczyło z hitlerowskim okupantem. Zaraz po odzyskaniu niepodległości zgodnie z jego intencją i postanowieniem nadeszły do naszego zniszczonego kraju tak potrzebne maszyny i żywność, co pozwoliło Polsce na przetrwanie najgorszego czasu. Zgodnie z jego wolą i postanowieniem odzyskała Polska dawno utracone ziemie na zachodzie i północy, opierając swe granice na Odrze i Nysie z szerokim dostępem do Bałtyku. Stalin nie zawahał się oddać Polsce jednego z najlepszych marszałków Armii Radziec.

kiej, Konstantego Rokossowskiego. Ścisły sojusz Polski Ludowej z bratnim Związkiem Radzieckim stał się możliwy do zrealizowania dzięki postawie Józefa Stalina. Dlatego też rocznica jego urodzin jest w Polsce specjalnie uroczyste obchodzona.

Ale obraz i życiorys Józefa Stalina, choćby najbardziej zwięzły, byłby niekompletny i niepełny, gdyby pominąć jego pracę i działalność na polu naukowym i ideologicznym. Wspomnieliśmy już, że Stalin jest kontynuatorem nauki Marksa, Engelsa, Lenina. Nie jest to zupełnie ścisłe, ponieważ w wielu wypadkach nie tylko ją rozwinął, ale dał nowe, do tego czasu nieznane oświetlenie wielu zjawisk, zwłaszcza dotyczące budowy państwa socjalistycznego. Było to możliwe dzięki temu, że sam jak najgruntowniej zgłębił dzieła swych genialnych poprzedników. Imię Stalina należy do rzędu imion największych teoretyków i wodzów światowego proletariatu. W całym szeregu swoich prac, spośród których „Zagadnienia leninizmu“ i „Krótki Kurs Historii WKP (b)“ należą do najświetniejszych, dał głęboką analizę szeregu zasadniczych problemów. Stalin uzbroił ideowo WKP (b) i całą klasę robotniczą na świecie wskazując na ścisły związek rewolucyjnej nauki z życiem społecznym. Zachowując czystość linii nauk Marksa i Lenina Stalin nauczył, jak walczyć ze wszystkimi rozbijaczami ruchu robotniczego, demaskując oportunistów oraz zwolenników prawicowo-nacjonalistycznego odchylenia, jak Trocki, Bucharin i inni. Stalin opracował teoretycznie i praktycznie naukę o socjalistycznej budowie przemysłu, a także o kolektywnej gospodarce rolnej. Rozwinął naukę o socjalistycznym państwie oraz dał wnikliwą ocenę walki klasowej proletariatu na różnych etapach rozwoju. Do znakomitych prac Stalina należy również rozprawa o materializmie dialektycznym i historycznym, na którym opiera się marksistowski pogląd na świat. Niesposób oczywiście wyliczać wszystkich prac Józefa Stalina.

Przez długie swoje życie, które, jak widzieliśmy, upływało w walce i trosce o wyzwolenie klasy robotniczej, zawsze znajdował czas na pracę naukową, którą jako broń ideową dawał proletaria-

łowi całego świata w jego walce z kapitalizmem. Sam też w swych wypowiedziach określił swój cel życiowy następująco: „Zadanie, któremu poświęcam swoje życie, polega na dźwignięciu klasy robotniczej. Uważałbym swoje życie za bezcelowe, gdyby każdy krok w mojej pracy, zmierzającej do... umocnienia socjalistycznej władzy klasy robotniczej, nie był skierowany ku temu, żeby wzmocnić i polepszyć stanowisko tej klasy“.

Dlatego też klasa robotnicza i masy pracujące całego świata darzą Józefa Stalina gorącą miłością. Dlatego też jest on wodzem i kierownikiem całego świata pracy.

*

WIECZORNICA KU CZCI

J Ó Z E F A S T A L I N A

W SIEDEMDZIESIĄTĄ ROCZNICĘ URODZIN

SŁOWO ŁĄCZĄCE

Nasz wieczór świetlicowy poświęcony jest Józefowi Stalinowi w 70 rocznicę Jego urodzin, rocznicę, która jest świętem dla całej postępowej ludzkości. Rozpocznemy ją odśpiewaniem *Międzynarodówki* *), hymnu klasy robotniczej, której Józef Stalin jest zwycięskim wodzem.

MIĘDZYNARODÓWKA

CHÓR

Wyklęty, powstań ludu ziemi!
Powstańcie, których dręczy głód!
Myśl nowa blaski promiennym,
Dziś wiedzie nas na bój, na trud.
Przeszłości ślad dłoń nasza zmiata!
Przed ciosem niechaj tyran drży,
Ruszymy z posad bryłę świata,
Dziś niczym — jutro wszystkim my!

Bój to będzie ostatni.
Krwawy skończy się trud,
Gdy związek nasz bratni
Ogarnie ludzki ród.

SŁOWO ŁĄCZĄCE

Ten „związek bratni”, o którym śpiewamy w pieśni, urzeczywistniony został w kraju robotników i chłopów, w kraju stu narodów, w Związku Radzieckim, dzięki myśli i pracy Józefa Stalina. Toteż obywatele radzieccy kochają swego wodza i nauczyciela i są z niego dumni. Niech powie nam o tym wiersz poety radzieckiego *Michała Isaakowskiego* pt. *Pierwszy toast*.

*) Nuty do pieśni podanych w tekście umieszczone są na końcu książki.

RECYTATOR

(solo)

Najlepsze światło wchodzi w nasze progi —
Witajcie, drodzy i bliscy.
I oto znowu za stołem świątecznym
Dziś spotykamy się wszyscy.

Przeszliśmy setki kilometrów, twierdze
W naszej padały pieśni.
Dlatego pierwszy toast, towarzysze,
Za zdrowie Stalina wzniesmy.

On nas prowadził. Był w ogniu i dymie.
Zwycięski. Znad tego stołu
Będziemy życzyć mu tego wszystkiego,
Czego sam pragnie — pokoju.

I przy tym stole złożmy mu przysięgę,
Jego synowie i wnuki,
Że przy warsztacie stać będziemy twardo,
Jak kiedyś w walce, w kul huku.

Wrócimy, ziemio, twój spokój i piękno.
Już okop trawą zarasta.
I obsiejemy wszystkie twoje pola,
I nowe wyrosną miasta.

Do nieba dachy i wieże dźwigniemy
Z gruzów wojennych, z popiołu,
Aby ślad żaden nie został z lat tamtych
Krzywdy i bólu, i boju.

Abyśmy rośli w ojczystej, sowieckiej
Ziemi jak drzewa na wiosnę.
I znów towarzysz Stalin nas prowadzi
Do celu — w przyszłość radosną.

I znów jak w latach burz i nawałnicy
Jego imię — to słowa pieśni.
Dlatego pierwszy toast, towarzysze,
Za zdrowie Stalina wzniesmy!

(Przełożył Tadeusz Kubiak)

SŁOWO ŁĄCZĄCE

Ale Generalissimus Stalin jest nie tylko przez ludzi radzieckich czczony i kochany. My, polska młodzież, zdajemy sobie dobrze sprawę z tego, że nasza Ojczyzna zawdzięcza swą niepodległość Rewolucji Październikowej i jej wielkim twórcom i wodzom — Leninowi i Stalinowi. Oto dokumenty:

RECYTATOR I

(rozwinął rylon zakończony zwisającą na sznurach pieczęcią — odczytuje powoli, uroczyście)

Słowa Józefa Stalina: „Narodom uciskanym, wchodzącym w skład Rosji, należy udzielić prawa zdecydowania, czy chcą pozostać w obrębie państwa rosyjskiego, czy też wyodrębnić się w samodzielne państwo”.

RECYTATOR II

(stał obok recytatora I, odczytuje jw.)

Rok 1917. Piotrogradzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza w odezwie zatytułowanej „Do Narodu Polskiego”: „Demokracja Rosji stoi na stanowisku uznania samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym. Przesyłamy Narodowi Polskiemu swe bratnie pozdrowienia i życzymy mu powodzenia w oczekującej go walce o wprowadzenie w niepodległej Polsce demokratycznego, republikańskiego ustroju”.

RECYTATOR III

(stał obok dwu poprzednich, odczytuje jw.)

Dekret Rady Komisarzy Ludowych z 29 sierpnia 1918 roku, § 3: „Wszystkie układy i akty zawarte przez rząd b. Cesarstwa Rosyjskiego z rządami Królestwa Pruskiego i Monarchii Austro-Węgierskiej, dotyczące rozbiórów Polski, wobec tego, iż są one sprzeczne z zasadą samookreślenia narodów i rewolucyjną świadomością prawną ludu rosyjskiego, który uznał nieodłącznie prawo narodu polskiego do jedności i niepodległości — niniejszym zniesione zostają na zawsze”.

SŁOWO ŁĄCZĄCE

Rozumieli dobrze znaczenie tych dokumentów najlepsi synowie naszego narodu stając do walki o zwycięstwo Wielkiej Rewolucji Socjalistycznej pod wodzą Lenina i Stalina. Taki przykład dali nam Feliks Dzierżyński i Julian Marchlewski. Taki przykład dali nam robotnicy warszawscy Karol Świerczewski i Konstanty Rokossowski oraz wszyscy ci, którzy w latach wojny z faszystowskim najeźdźcą przelewali krew swą razem z żołnierzami Armii Radzieckiej, niosącej nam po raz drugi wyzwolenie i niepodległość. A wodzem Armii Radzieckiej był i jest Wielki Stalin. Składając hołd Armii — składamy hołd Jej Wodzowi. Jedną z pięknych pieśni Armii Radzieckiej, *Pieśń o taczance*, odśpiewa chór.

CHÓR

I

Lećcie, ptaku, w lasy głębiej,
Umknij, zwierzu, z drogi nam,
To taczanka wroga pędzi,
To taczanka wroga gna.
W bystrym pędzie bije z lotu,
Śmiało idzie w gesty bój,
Zagrzechoczesz z kulomiotu,
Bojowniku młody mój!

Refren: Hej, taczanka — rostowianka,
Twoja piękność oczy rwie,
Konnej Armii tyś kochanka,
Cztery wichry koła twel

(bis)

II

Hej, za Wołgą, hej, za Donem,
Gdzie po stepie tętni cwał.
Ogorzały, zakurzony
Celowniczy młody gnał.
Mknie taczanka, któż ją wstrzyma?
Rwie za końską grzywą w trop,
Grzywa wichru, grzywa dymu,
Grzywa burzy, ognia snop.

Refren

III

Warczą groźnie nasze tanki,
Płyną pieśni spoza chmur,
Sławą wartkich kół taczanki
Gra motorów szumny chór.
I do dzisiaj wróg pamięta,
Jak to nogi brał za pas.
Mknie taczanka dumna, piękna
I bojownik młody nasz.

Réfren....

(Przełożył Leon Pasternak)

RECYTATOR I

(trzyma w ręku dużą księgę — na okładce widoczny duży napis: Stalin. Czyta z księgi)

Z rozkazu Naczelnego Wodza J. Stalina, 23 lutego 1945 r. „Armia Czerwona... jest słusznie ukochanym dzieckiem narodu radzieckiego. W latach wojny domowej Armia Czerwona obroniła młode państwo radzieckie przed licznymi nieprzyjaciółmi. W wielkich bitwach Wojny Narodowej z niemieckim najazdem Armia Czerwona uratowała narody Związku Radzieckiego przed niemiecką niewolą faszystowską, obroniła wolność i niepodległość naszej Ojczyzny i pomogła narodom Europy zrzucić jarzmo faszystowskie”.

SŁOWO ŁĄCZĄCE

A gdy wojna się skończyła, 21 kwietnia 1945 r. przy podpisywaniu układu o przyjaźni, pomocy wzajemnej i współpracy powojennej między Związkiem Radzieckim i Rzeczpospolitą Polską, Józef Stalin powiedział:

RECYTATOR II

(bierze księgę z rąk kolegi, odwraca kartki, czyta)

„Stosunki między naszymi krajami obfitowały, jak wiadomo; w ciągu ostatnich pięciu stuleci w elementy wzajemnej nieufności, niechęci i nie rzadko otwartych zatargów zbrojnych. Stosunki takie osłabiały obydwa nasze kraje i wzmacniały imperializm niemiecki.

Znaczenie niniejszego układu polega na tym, że kładzie on kres i wbija ostatni gwóźdź do trumny tych dawnych stosunków między naszymi kra-

jami oraz stwarza realną podstawę do zastąpienia dawnych, nieprzyjaznych stosunków — stosunkami sojuszu i przyjaźni między Związkiem Radzieckim a Polską”.

SŁOWO ŁĄCZĄCE

Każdy obywatel radziecki, wychowany przez Stalina, wiedział, że zwyciężając wroga nie tylko swemu narodowi niesie wolność, że w wojnie domowej o zwycięstwo Rewolucji Październikowej i w wojnie światowej z faszyzmem — walczył o wolność wszystkich ludów świata. Tak uczył Stalin. Tak również myślał młody żołnierz radziecki ginąc na naszej ziemi, w walce o naszą wolność.

Wiersz *Tadeusza Kubiaka*: pt.
KRAKÓW, 18 STYCZNIA 1945 R.

RECYTATOR

(solo)

Ziemio, z której nie wrócę,
Ziemio, na której zostanę...
Niech w obcym, dalekim mieście
Wyrosną stepowym burzanem.

Z porwanych ostatnich listów,
Z przeszłego pociskiem świstka
Nie odczyta nikt mego imienia,
Mego obco brzmiącego nazwiska.

Na polskim, dalekim bruku
Zostanie futrzana papacha,
Świt ją odnajdzie pod murem,
Świt nad nią będzie płakał.

A śnieg — przecież to zima —
Zasypie mnie białą ciszą —
Jak porzuconą harmoszkę
O strzaskanych żelazem klawiszach.

Nie wymiataj z bruku szczątków
Rozbitego w proch instrumentu,
Nie zasypuj prochem ust i oczu,
Byś je na zawsze pamiętał.

Na tom padł w kamiennym mieście,
Uralską zwałił się sosną,
By słupem granicznym od wroga
Moje ciało z twej ziemi wyrosło.

By stepowym burzanem kwitła
Wśród ulic twych — moja ojczyzna,
Byś w mowie, której ja nie znam,
Jak do brata do mnie się przyznał.

Ziemio, z której nie wróce,
Ziemio, na której poległem,
Witaj i żegnaj, miasto,
To za kamień z twych bruków, za cegły...

Za to, by Wiśle Wołga,
A Wisła Woldze oddała
Ostatnią kroplę swej wody,
Jak ja tobie krew mego ciała...

SŁOWO ŁĄCZĄCE

Nie dziwnego, że ojczyzna ludzi wiernych idei Lenina i Stalina jest wzorem państwa przyszłości, państwa socjalistycznego. Do niej zwracają się oczy ludzi pracy całego świata.

Pieśń o ojczyźnie — Dunajewskiego, słowa Lebediewa-Kumacza, przekład Lucjana Szenwalda

CHÓR

Refren: Nieobjęta dla ludzkiego oka,
piękna tak, jak żaden w świecie kraj,
moja ziemia wolna i szeroka,
z tobą żyć, za ciebie umrzeć daj!

Tak swobodnie ludzie tutaj dyszą,
nikt bezbronny nie jest ani sam,
zawołanie dumne „towarzyszu“
ponad wszelki tytuł miłszy nam.
Bo nie obce słowo to nikomu,
czy to żółty, czy to czarny brat,
dokąd pójde, wszędzie jestem w domu
i rodzeństwa pelen cały świat.

Refren...

I pomieści wszystkich nasza chata,
nie skąpimy nagród ani braw,
alfabetem złotym w dziejach świata
blyszczy księga Stalinowskich praw.
W jasną przyszłość droga nam, rodacy,
naszych kroków nikt nie zwróci wstecz,
u nas człowiek prawo ma do pracy,
u nas uczyć się — to ważna rzecz.

Refren ...

ŚLÓWO ŁĄCZĄCE

Pojęta młodzież całego świata, że Stalin, to wódz tych wszystkich, którzy
pragną sprawiedliwości społecznej, pokoju, braterstwa, pracy i radości.

Urywek z wiersza Wiktora Woroszyńskiego — *Piosenka o bracie*.

RECYTACJA ZESPOŁOWA

(wszyscy w mundurach ZMP lub ZHP)

GŁOS I

Na Kongresie Młodzieży w Budapeszcie,
jak w historii biblijnej, głosy pomieszano.

GŁOS II

Sto głosów — to sto języków.

GŁOS III

A ja, który niewiele znam obcych języków,
wszystko rozumiem,

GŁOS IV

bo w każdym gardle jednakowo
brzmia słowa:

ZESPOŁ

demokracja i socjalizm.

GŁOS I

A jest jedno takie słowo,
synonim wielu pięknych słów:
słowa „wolność“

GŁOS II

słowa „radość“

GŁOS III

słowa „pokój“

GŁOS IV

słowa „socjalizm“,

GŁOS I

przy którym wszyscy wstają i klaszczą:

GŁOS II

Kubańczycy i Vietnamczycy,

ZESPÓŁ

i my,

GŁOS III

ludzie krajów demokracji ludowej,

GŁOS IV

nawet ksiądz amerykański,
który jest w delegacji, bo kocha wolność,

GŁOS I

wszyscy klaszczą i myślą:
to słowo poniesiemy do swoich dalekich domów.

GŁOS II

W dużej części tych domów panuje nędza i gorycz,

GŁOS III

teraz zaś przekroczy ich progi nowy towarzysz

ZESPÓŁ

(wolno)

n a d z i e j a ,

GŁOS IV

bo

poznają to słowo:

ZESPÓŁ

— S t a l i n !

PIEŚŃ POKOJU

(Hymn Światowej Federacji Młodzieży Demokratycznej)

CHÓR:

Naprzód, młodzieży świata —
nas braterski połączył dziś marsz.
Groźne przeminą lata!
Hej, kto młody — pójdź z nami! I walczył
Na lądzie i na wodzie,
na wschodzie i na zachodzie
w marszu po szczęście,
pokój i radość
zgodnie nasz dźwięczy krok.

Refren: Nie zna granic ni kordonów — pieśni zew,
pieśni zew, pieśni zew.
Więc śpiewajmy, nie zamilknie wolny śpiew,
wolny śpiew, wolny śpiew!
Przez cały świat
słowa pieśni tej
niech niesie wiatr!
Nie zamilknie, nie ucichnie wolny śpiew,
wolny śpiew, wolny śpiew!

Znamy warkot granatów,
w ogniu walki byliśmy nieraz.
Przelanej krwi szkarłatem
w bitwie sojusz pisaliśmy nasz.
Każdy, kto wolność kocha,
niechaj zasili pochód!
Szczęście narodów
jutro świetlane —
to naszych sprawa rąk.

Refren ...

SŁOWO ŁĄCZĄCE

Imię Stalina łączy postępową młodzież całego świata w pracy i w walce o pokój. Nie tylko młodzież — wszystkich postępowych ludzi. Imię Stalina znane jest na całym świecie, bo w nim zamykają wszystkie swe nadzieje walczące o wolność ludy, walczący o prawo proletariatu. Oto urywek z wiersza wygnanego z ojczyzny chilijskiego poety, *Pabla Nerudy*, pt. *Niech się zbudzi drwal*. (Przekład *A. L. Pijanowskiego*).

RECYTATOR

(solo)

W trzech pokojach starego Kremla
mieszka człowiek imieniem Józef Stalin.
Światło późno gaśnie w jego pokoju,
świat i ojczyzna nie dają mu spocząć.
Inni bohaterzy stworzyli państwa,
On ponadto pomógł je zrodzić
I zbudować je,
I obronić.
Wielki ten kraj jest przeto częścią Jego
i on nie może spocząć, bo kraj nie spoczywa.
Kiedyś, dawniej, śnieg i proch
znalazły go naprzeciw znanych złoczyńców,
którzy chcieli (jak znów dziś) ożywić
knut i nędzę, bojaźń niewolnych,
martwy ból milionów biedaków.
Był przeciw Wranglom, Denikinom,
posłanym przez Zachód, by „bronić kultury“ (ironicznie).
Obdarto ich tam ze skór, obrońców
katów. W szerokich krainach
ZSRR Stalin pracował dzień i noc.
Później przyszli otowianą falą
Niemcy tuczeni przez Chamberlaina.
Stalin oparł się im na wszystkich długich frontach.
We wszystkich ich odwrotach i ofensywach
i daleko aż do Berlina, jak huragan ludów,
przybyli jego synowie, przynieśli
szeroki pokój rosyjski.

SŁOWO ŁĄCZĄCE

Pieśń o Stalinie wykona chór

CHÓR

Na ojczystej ukochanej ziemi
Pracą, walką tętni młoda krew,
Więc z radością wszystkim poniesiemy
O największym przyjacielu śpiew.

Stalin wszystkich bojów naszą chwałą,
Stalin to młodości naszej blask!
I z pieśniami walcząc, zwyciężając,
Za Stalinem idzie naród nasz. (bis)

Skrzydła młode i błyszczące mamy.
Nie zna teraz lęku żadna pierś
I dlatego z dumą wam śpiewamy
O miłości i braterstwie pieśń.
Stalin wszystkich bojów...

SŁOWO ŁĄCZĄCE

Stalin to wielki syn ziemi radzieckiej i wódz Armii Radzieckiej, która wyzwoliła Polskę, Stalin to wódz proletariatu światowego i obrońca pokoju, Stalin to wielki budowniczy nowego świata, nowego ładu i porządku, to twórca nowej epoki zwycięskiego socjalizmu. I my, młodzi, zrozumielśmy to i stajemy do budowy tego nowego gmachu, któremu na imię socjalizm.

RECYTACJA ZESPOŁOWA

(Z poematu *Majakowskiego* — „*Dobrze*“).

GŁOS I

Ojczyznę kocham tę, która dziś jest,

GŁOS II

Lecz stokroć bardziej tę,

ZESPOŁ

która b ę d z i e !

GŁOS III

Ja planów naszych lubię olbrzymy,

GŁOS I

Sążniste kroki rozmachu.

GŁOS II

Raduję się marszem,

GŁOS III

którym kroczymy

ZESPÓŁ

do pracy i do atakul

HYMN ZWIĄZKU RADZIECKIEGO

Niezlomny jest związek republik swobodnych,
Ruś Wielka na setki złączyła je lat.
Niech żyje potężny jednością narodów
Z ich woli zrodzony nasz kraj, Związek Rad!

Chwała ci, Ojczyzno, tyś ziemia swobody,
Ludów przyjaźni ostoja i straż!
Sztandar radziecki, sztandar ludowy,
Drogą zwycięstwa niech kraj wiedzie nasz!

Skoś burze świeciło nam słońce swobody,
Nas wiodł wielki Lenin, wskazywał nam cel,
Wychował nas Stalin w wierności ludowi,
Do wielkich zapalał nas trudów i dzieł.

Chwała ci, Ojczyzno...

*

U W A G I T E C H N I C Z N E

Zespół uczniowski wykonujący program świetlicowy (chór, recytatorzy, konferansjer), ustawiony w półkole, stoi przez cały czas trwania uroczystości na scenie lub po jednej stronie sali, twarzami zwrócony do zebranych. Uczeń wygłaszający słowo łączące — z prawej strony, nieco wystunięty do przodu. W momencie recytowania wierszy uczeń deklamujący (lub zespół deklamujący) występuje o krok naprzód. Nie ma wchodzenia i wychodzenia ze sceny. Poszczególne numery programu następują po sobie niemal bez przerwy.

Jeśli chór szkolny umie więcej pieśni radzieckich, zwłaszcza pieśni Armii Radzieckiej, to zamiast jednej pieśni „O taczance” można włączyć do programu wiązanek pieśni. Jeśli szkoła posiada orkiestrę, można włączyć do programu wiązanek marszów czy pieśni radzieckich w wykonaniu orkiestry.

Zespół wykonujący program świetlicowy powinien występować na tle odpowiedniej dekoracji okolicznościowej.

Uroczystość należy rozpocząć krótkim przemówieniem dyrektora lub przedstawiciela rady pedagogicznej o życiu i działalności Stalina, posługując się materiałami z załączonych „Pogadanek”.

B I B L I O G R A F I A

Stalin Józef. Krótki życiorys. Moskwa 1948. Wydawnictwo Literatury w językach obcych. Str. 210.

Stalin Józef — Marszałek Związku Radzieckiego, 1945, „Wolność”. Str. 32

NUTY DO PIEŚNI ZAMIESZCZONYCH W TEKŚCIE

MIEDZYNARODÓWKA

Uroczyście

Muzyka: Eug. Potti

1 Wy - kle - ty, po - wstań, lu - du zie - mi! Po wstańcie, któ - rym dę - czy głód! Myśl
no - wa bla - ski pro - mien - ny - mi, dziś wie - dzie nas na bój, na trud. Prze -
szło - ści ślad dłoń nasza zni - ja - ta! Przed cio - sem nie - chaj ty - ran drży. Ru
szy - my z po - sad bry - tę świa - ta, dziś ni - czym, ju - tro wszyst - kim my! Bój to
bę - dzie o - stat - ni, krwa - wy skoń - czy się trud, gdy
zwią - zek nasz brat - ni o - gar - nie ludz - ki ród. Bój to
bę - dzie o stat - ni, krwa - wy skoń - czy się tród, gdy
zwią - zek nasz brat - ni ni o - gar - nie ludz - ki ród.

PIEŚŃ O TACZANCE

Tekst: M. E. Ruderman

Muzyka: K. Listor

Tłum: L. Pasternak

leć-że, pla-ku, wla-sy głę-biej, um-knij, zwie-rzu, drogi nam,
Wby-strum pedzie bi-je zło-tu, śmia-to i-dzie w gęsty bój,
to ta-czanka wroga pę-dzi, to ta-czanka wroga gna,
za-grzechoczesz z kulo-mio-tu, bo-jow-ni-ku mło-dy mój!

Hej ta-czan-ka ro-sło-wian-ka, two-ja piękność o-czy rwie,
kon-nej Ar mii tyś ko-chon-ka, czte-ry wi-chry ko-ta twe!

Hej ta-czan-ka ro-sła wian-ka, twoja piękność o-czy rwie,
kon-nej Ar-mi tyś ko-chan-ka, czte-ry wi-chry ko-ta
tve
tve, tve, czte-ry wi-chry ko-ta tve!

PIEŚŃ O OJCZYŹNIE

Tekst: W. Lebień-Kumacz

Muzyka: J. Dunajewski

Słowa polskie: L. Szenwald

Tempo marsza

Nie - o - bje - ta dla ludz - kie - go
o - ka, pię - kna tak, jak za - den w świe - cie
kraj, mo - ja zie - mia wol - na i sze -
ro - ka, z To - bą żyć, za cie - bie umrzeć
ff
[daj! Mo - ja zie - mia wol - na i sze -
ro - ka, z To - bą żyć, za Cie - bie u - mrzeć
[daj! Tak swo - bo - dnie lu - dzie tu - taj

dy-szą, nikt bez - bronny nie jest a - ni

sam, za - wo - ła - nie dum - ne „to - wa -

rzy - szu" po - nad wszel - ki ty - tuł mil - sze

nam. Bo nie o - bce sło - wo to ni -

ko - mu, czy to zół - ty, czy to czar - ny

brat, do - kąd pój - dę, wszę dzie jes - tem

w do - mu i ro - dzeń - stwa pe - ten ca - ty świat.

PIEŚŃ POKOJU

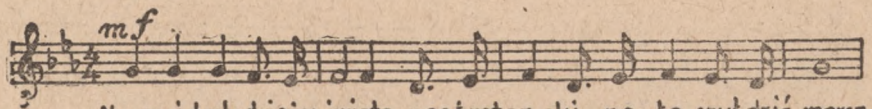
Hymn Światowej Federacji Młodzieży Demokratycznej

Słowa: L. Olszanin

Muzyka: A. Nowikow

Tłum.: K. Gruszczyński

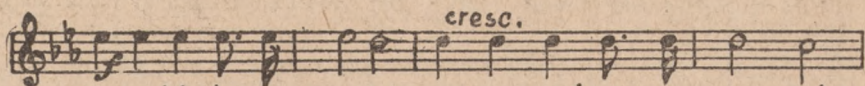
W tempie marsza

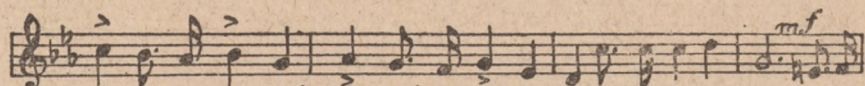
Na-przód młodzieży świata, nas brater-ski po-tę-czył dziś marsz.

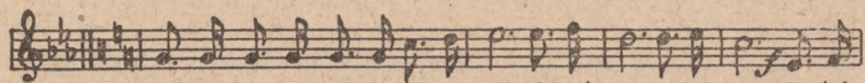
Groźne prze-mi-ną, la-ta! Hej, kto mło-dy, pójdz z nami! I walcz!

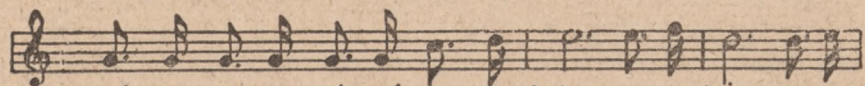
Na lą-dzie i na wo-dzie, na wschodzie, na za-cho-dzie

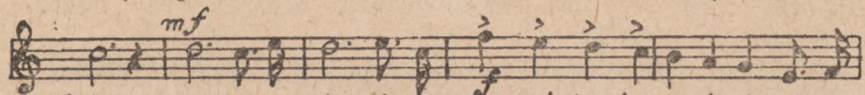
w mar-szu po sze-zę-scie, po-kój i radość zgodnie nasz dzwien-ny krok. Nie zna

gra-nie, ni kor-do-nów, pieś-ni zew, pieś-ni zew, pieś-ni zew. Wieć śpie-

waj-my, nie za-mil-knie wol-ny śpie-w, wol-ny śpie-w, wol-ny

śpie-w! Przez ca-ły świat sło-wa pieś-ni tej niech niesie wiatr! Nie za-

-mil-knie, nie ucich-nie wol-ny śpie-w, wol-ny śpie-w, wol-ny śpie-w!

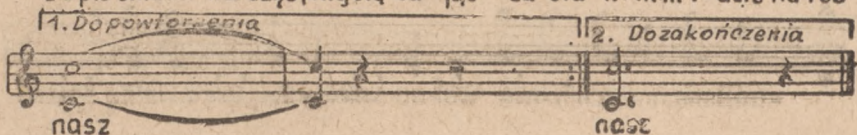
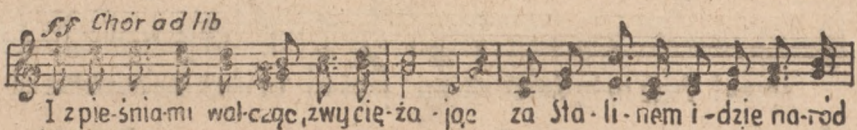
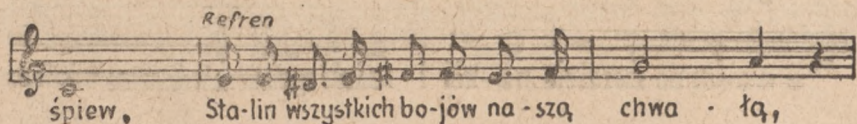
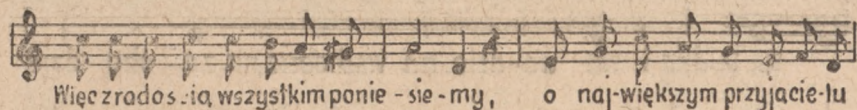
PIEŚŃ O STALINIE

Na śpiew z towarzyszeniem fortepianu

Przekład z rosyjskiego: G. Jankowski

Muzyka: M. Blanter

U m i a r k o w a n i e — nie spiesząc się

HYMN ZWIĄZKU RADZIECKIEGO

Tekst: S. Michalkow i L. Registan

Muzyka: A. Aleksandrow

Uroczyscie

1 Nie ztom-ny jest związek re - pu - blik swo - bod - nych, Ruś
wiel - ka na set - ki zła - czy - ła je lat. Niech żyje po - tęż - ny je -
no - ścia, na - ro - dow, z ich wo - li zrodzo - ny nasz kraj, Zwią - zek Rad!
Chwa - ra ci, Oj - czy - zno, tyś zie - mia swo - bo - dy,
Lu - dów przyjaźni o - sto - ja straż! Sztan - dar ra -
dzie - cki, sztan - dar lu - do - wy,
1.2. dro - gą zwy - cie - stwa niech kraj wie - dzie nasz! 2. Skroś
dro - gą zwy - cie - stwa niech kraj wie dzie nasz!

Wojewódzka Biblioteka
Publiczna w Opolu

CM 314713

000-314713-00-0